

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชวรัตน์ ชาญวีรกูล ได้กล่าวว่า ทิศทางของระบบเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์กำลังมุ่งหน้าสู่ดินแดนด้านตะวันออก ประเทศยักษ์ใหญ่ที่มีประชากรจำนวนมากอย่างจีนและอินเดีย กำลังเป็นตลาดสำคัญ และมีแนวโน้มจะเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของโลกในอนาคตอันใกล้ อาเซียน (ASEAN) ก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่ถูกจับตามองเนื่องจากเป็นตลาดใหญ่ที่มีประชากรรวมกันกว่า 600 ล้านคน ในฐานะที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เป็นจุดศูนย์กลางของอาเซียน ดังนั้น จึงควรที่จะคิดว่าเราสามารถทำอะไรเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดจากข้อได้เปรียบนี้ ขณะที่อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้กล่าวว่าสังคมไทยของเราต้องการ “ทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ” เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดของการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในไม่ช้านี้ หากเราไม่เร่งพัฒนาคุณภาพของทุนมนุษย์ในประเทศไทยเราก็อาจจะอยู่ในสถานะของผู้เสียเปรียบหรืออาจจะต้องเผชิญกับการคุกคามมากมาย (จิระ, 2555) จากคำกล่าวข้างต้นการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายและน่าสนใจสำหรับประเทศไทย เพราะคนไทยหรือสังคมไทยจะได้รับโอกาส ประโยชน์หรือความเสี่ยงนั้น หัวใจสำคัญจึงอยู่ที่คุณภาพทุนมนุษย์ของไทยในความสามารถการแข่งขัน

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ก่อให้เกิดการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษาของไทยในระดับอุดมศึกษาอย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงต้องเร่งปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้องตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาควรมีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการรองรับการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ อาจารย์ หรือนุเคราะห์ทางการศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพตนเองทางการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารของอาเซียน สำหรับนักศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และปรับตัว เพื่อรับสถานการณ์ในอนาคต เช่น นักศึกษาต้องมีความสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียนในส่วนของข้อดีและข้อจำกัดอย่างเข้าใจ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้ของนักศึกษายุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับทั้งกระบวนการเรียนรู้ ปรับทัศนคติที่จะต้องตระหนักถึงความเป็นชาติ การปรับกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย อย่างคนรู้เท่าทันสถานการณ์ การสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ และเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พร้อมกันสร้างโอกาสเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษมากขึ้นให้สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี (บุญยัง, 2555)

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถานศึกษาที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานภายในประเทศ ที่ผ่านมาผู้จบการศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้เป็นอย่างดี จากความท้าทายกับการก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจากสภาพและสถานการณ์ข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่ควรศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเป็นฐานความรู้ในการออกแบบและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ตอบสนองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

1.2.3 เพื่อเสนอรูปแบบกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีเพศต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่างกัน

1.3.2 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่างกัน

1.3.3 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่มีผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม) ต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครในครั้งนี้ ศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้าน และคุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในประชาคมอาเซียน จำนวน 3 ด้าน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2557

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม 2557 – กันยายน 2558

1.5 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี และ ผลการศึกษา (ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม)

1.5.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้าน ของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) และคุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในประชาคมอาเซียน จำนวน 3 ด้าน ของ วิทยาลัย (2555) ดังนี้

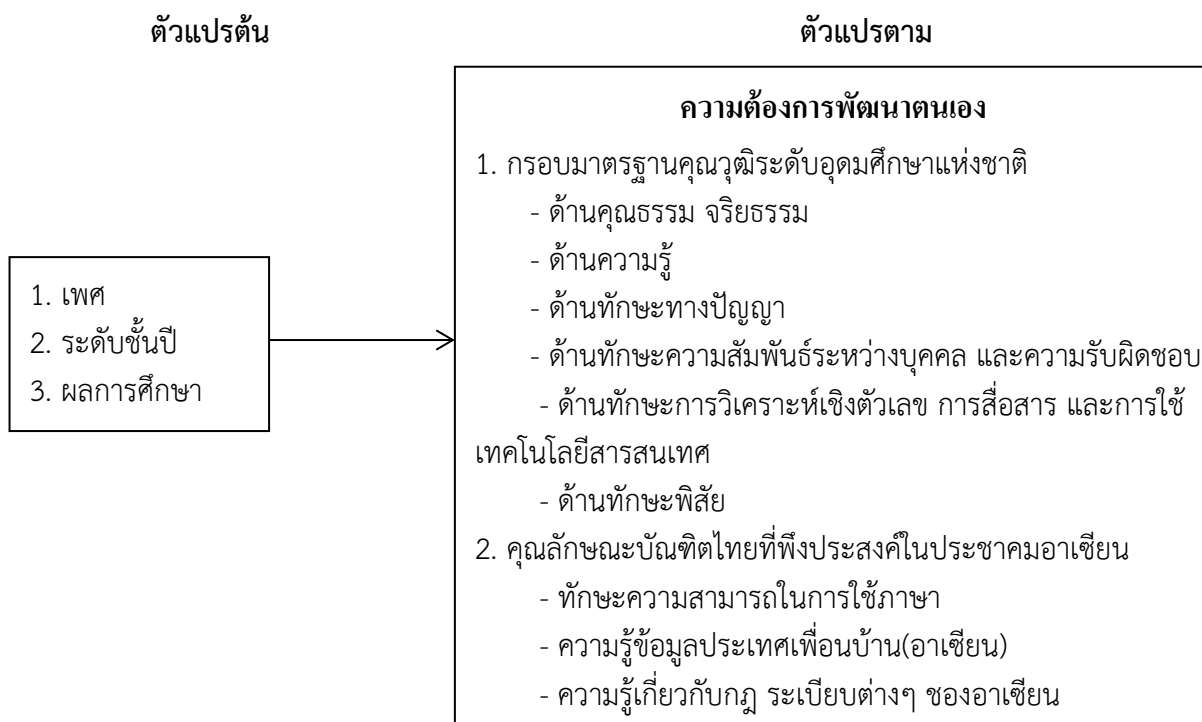
1.5.2.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา
- 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
- 6) ด้านทักษะพิสัย

1.5.2.2 คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

- 1) ด้านทักษะความสามารถในการใช้ภาษา
- 2) ด้านความรู้ข้อมูลประเทศเพื่อนบ้าน (อาเซียน)
- 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ของอาเซียน

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.7.2 นำผลวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบ และพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพไปขยายผลในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.8 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

1.8.1 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทุกสาขาวิชา และทุกระดับชั้น

1.8.2 เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ เพศชาย หรือเพศหญิง

1.8.3 ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นที่นักศึกษาปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2557

1.8.4 ผลการศึกษา หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.8.5 การพัฒนาตนเอง หมายถึง ความต้องการพัฒนาตนเอง ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย และความต้องการพัฒนาตนเองคุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ในประชาคมอาเซียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะความสามารถในการใช้ภาษา ความรู้ข้อมูลประเทศเพื่อนบ้าน (สมาชิกอาเซียน) และความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ ของอาเซียน

1.8.6 ความต้องการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย การเป็นพลเมืองที่ดี เทคนิคการดำรงชีวิต การควบคุมอารมณ์และจิตใจตนเอง และการปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับสังคม รวมถึงความรู้เรื่องข้อกฎหมาย และกฎระเบียบของสังคม

1.8.7 ความต้องการพัฒนาด้านความรู้ หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาให้ตนเองมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวาง และเป็นระบบ องค์ความรู้ใหม่ การปรับตัวกับเหตุการณ์รอบตัว การประยุกต์ใช้และบูรณาการความรู้กับการทำงาน

1.8.8 ความต้องการพัฒนาด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย เทคนิคการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ความคิดเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สถานการณ์และการตัดสินใจ

1.8.9 ความต้องการพัฒนาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย ความสามารถในการทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การวางแผนการทำงาน ภาวะผู้นำ และการพัฒนาบุคลิกภาพ

1.8.10 ความต้องการพัฒนาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นทางคณิตศาสตร์และสถิติ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคนิคการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคการนำเสนอและถ่ายทอดความรู้

1.8.11 ความต้องการพัฒนาด้านทักษะพิสัย หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงาน การประยุกต์ใช้ความรู้สำหรับปฏิบัติงานจริง

1.8.12 ความต้องการพัฒนาด้านทักษะและความสามารถใช้ภาษา หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้านในอาเซียน และภาษาจีน

1.8.13 ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ข้อมูลประเทศเพื่อนบ้าน (อาเซียน) หมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อมูลประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.8.14 ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ของอาเซียนหมายถึง ประเด็นที่ต้องการให้สถาบันจัดเสริมในหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้เรื่องกฎระเบียบต่างๆ ของอาเซียน